

Nurdan ÖZÇELİK

**İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi İçtihadı Işığında
HÂKİM VE SAVCILARIN İFADE
ÖZGÜRLÜĞÜ**

onikilevha
TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XVII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM HÂKİM VE SAVCILARIN İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN TEMEL İLKELER

I. YARGI BAĞIMSIZLIĞI İLKESİ.....	11
A. Genel Olarak.....	11
B. Yargı Bağımsızlığının Kurumsal Boyutu.....	14
C. Yargı Bağımsızlığının Bireysel Boyutu	17
1. Yargı Bağımsızlığının Sağlanmasına Yönelik Hâkimlerin Mesleki Güvenceleri	18
a. Seçim, Atama ve Terfiye İlişkin Güvenceler	18
b. Hâkimlik Teminatı ve Azledilememe Güvencesi.....	19
c. Mali Güvenceler	22
d. Disiplin Prosedürlerine İlişkin Güvenceler.....	23
2. Yargı Bağımsızlığının Sağlanmasına Yönelik Hâkimlerden Beklenen Mesleki Davranış Yükümlülükleri.....	27
a. Bağımsız Olma ve Bağımsız Görünme Yükümlülüğü.....	28
b. Yargı Bağımsızlığını Savunma Yükümlülüğü	31
D. Savcıların Bağımsızlığının Farklı Yönleri	33
II. YARGI TARAFSIZLIĞI İLKESİ	39
A. Genel Olarak.....	39
B. Hâkimlerin Tarafsızlığı.....	40

1. Tarafsız Olma Yükümlülüğü.....	41
2. Tarafsız Görünme Yükümlülüğü.....	43
3. Tarafsızlığın Sağlanması Bakımından Bir Kurum Olarak Hâkimin Reddi veya Çekinmesi.....	47
C. Savcıların Tarafsızlığı.....	48

İKİNCİ BÖLÜM

HÂKİM VE SAVCILARIN İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN TEMEL YÜKÜMLÜLÜKLER

I. İHTİYATLI OLMA VE KETUMLUK YÜKÜMLÜLÜĞÜ	54
A. Genel Olarak	54
B. İfadelerin İçeriğine Göre İhtiyatlı Olma ve Ketumluk Yükümlülüğünün Kapsamı.....	57
1. Yargısal Uyuşmazlıklar ile Bağlantılı İfadeler.....	57
2. Yargı Erkini veya Yargı Mensuplarını Kamuoyunda Eleştiren İfadeler.....	60
3. Kamusal Tartışmalar Bağlamındaki İfadeler.....	61
4. Siyasi Faaliyetler Kapsamındaki İfadeler	62
5. Yargı Sisteminin İşleyişi Hakkındaki İfadeler	64
C. İfadelerin Dile Getirildiği Farklı Araçlara Göre İhtiyatlı Olma ve Ketumluk Yükümlülüğünün Kapsamı	66
1. Basına Görüş Açıklama	67
2. Akademik Faaliyetlere Katılarak ve Akademik Metinler Yazarak Görüş Açıklama	70
3. Sosyal Medyada Görüş Açıklama	74
a. Sosyal Medya Kavramı ve Sosyal Medya İletişiminin Özellikleri	75
b. Hâkim ve Savcıların Sosyal Medya Kullanmasının Ortaya Çıkardığı Yeni Zorluklar ve Etik Kaygılar	77

c.	Hâkim ve Savcıların İhtiyatlı Olma ve Ketumluk Yükümlülüğüne İlişkin Genel İlkelerin Sosyal Medya İletişimine Uygulanabilirliği	80
i.	Hâkim ve Savcıların Sosyal Medyadaki Kimliği.....	81
ii.	Hâkim ve Savcıların Sosyal Medyadaki Paylaşımları ve Davranışları.....	82
iii.	Hâkim ve Savcıların Sosyal Medyadaki Arkadaşlıkları ve İlişkileri	84
II.	ANAYASAL DEĞERLERE SADAKAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ.....	86
A.	Genel Olarak.....	86
B.	Hâkim ve Savcıların Anayasal Değerlere Sadakat Yükümlülüğünün Normatif Temelleri	90
1.	Türk Hukukundaki Normatif Düzenlemeler.....	90
2.	Alman Hukukundaki Normatif Düzenlemeler	93
C.	Hâkim ve Savcıların Anayasal Değerlere Sadakat Yükümlülüğünün İçeriği ve Kapsamı	96
1.	Türk Hukukuna Göre İçerik ve Kapsam.....	96
2.	Alman Hukukuna Göre İçerik ve Kapsam	105
D.	Hâkim ve Savcıların Anayasal Sadakat Yükümlülüğü ile İfade Özgürlüğünün Dengelenmesi	110
1.	Türk Hukukunda Anayasal Sadakat ve İfade Özgürlüğü İlişkisi.....	110
2.	Alman Hukukunda Anayasal Sadakat ve İfade Özgürlüğü İlişkisi.....	113
a.	AfD Üyesi Savcı Thomas Seitz Hakkındaki Karar, DGH 2/19.....	115
i.	Göçmen Karşıtı ve İslamafobik İfadeler	116
ii.	Devleti ve Yargı Erkini Eleştiren İfadeler	116
iii.	Siyahi İnsanlara Yönelik İrkçi İfadeler.....	118
iv.	İhtilaflı İfadelerin İfade Özgürlüğü Kapsamında Değerlendirilmesi.....	119

b. AfD Üyesi Hâkim Jens Maier Hakkındaki Karar, DG 2/22.....	121
---	-----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İNSAN HAKLARI AVRUPA MAHKEMESİ KARARLARINDA HÂKİM VE SAVCILARIN İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ VE SINIRLARI

I. İHAS'IN 10. MADDESİNİN 1. FIKRASI BAĞLAMINDA HÂKİM VE SAVCILARIN İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNE YAPILAN BİR MÜDAHALENİN VARLIĞININ TESPİTİ.....	128
A. İfade Özgürlüğü ile Kamu Hizmetine Girme Hakkının Koruma Alanlarının Belirlenmesi Sorunu	129
B. Görev Gereği Açıklanan İfadelerin İfade Özgürlüğünün Koruma Alanına Girip Girmediği Sorunu	146
C. Müdahalenin Varlığının Tespiti.....	152
II. İHAS'IN 10. MADDESİNİN 2. FIKRASI BAĞLAMINDA HÂKİM VE SAVCILARIN İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNE YAPILAN MÜDAHALELERİN HUKUKA UYGUNLUĞUNUN DENETLENMESİ	156
A. Hukuken Öngörülmüş Olma.....	157
B. Meşru Amaç	164
C. Demokratik Toplumda Gereklik ve Ölçülülük.....	173
1. Takdir Marjı.....	174
2. Görev ve Sorumluluklar.....	179
a. İhtiyatlı Olma ve Ketumluk Yükümlülüğü	183
b. Sadakat Yükümlülüğü.....	190
3. Mahkemenin Demokratik Toplumda Gerekliliği Değerlendirirken Ele Aldığı Diğer Unsurlar	199
a. Başvurucunun Mesleki Konumu	200
b. İfadelerin İçeriği ve Yargının Otorite ve Tarafsızlığı Üzerine Etkisi.....	204

i. Devam Eden Yargılamalar ya da Soruşturmalar Hakkındaki İfadeler	207
ii. Yargıya, Yüksek Yargı Kurullarına veya Diğer Hâkim ve Savcılara Yönelik Eleştirel İfadeler.....	209
c. İfadelerin Kamu Yararı Bağlamı.....	217
i. İfadelerin Bilgi Uçurmanın Kapsamına Girdiği Durumlar.....	219
ii. İfadelerin Devam Eden Yargılamalara veya Yargı Mensuplarına Yönelik Olduğu Durumlar	221
iii. İfadelerin Güncel Kamusal Tartışmalara İlişkin Olduğu Durumlar	225
d. Başvurucunun Saiki	230
e. Müdahalenin Orantılılığı ve Caydırıcı Etkisi	233
f. Ulusal Yargılamaların Adilliği ve Yeterli Usuli Güvencelerin Sağlanması.....	239
SONUÇ	247
KAYNAKLAR	259